

LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius,

Tel. (8 706) 64 715, faks.(8 706) 64 820, el. p. info@enmin.lt, http://www.enmin.lrv.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2018-09-17 Nr. (8.1-10)3-1678

DĖL ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ TEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), įvertinusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos teisės grupės (toliau – LRVK Teisės grupė) 2018 m. rugpjūčio 29 d. išvadoje Nr. NV-2284 (toliau – išvada) pateiktas pastabas ir pasiūlymus patobulino ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu ir 15 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo projektą (toliau – AIEĮ projektas) ir su juo susijusį Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 22, 67, 74 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 21¹ straipsniu įstatymo projektą (toliau – EEĮ projektas; toliau kartu – Įstatymų projektai).

Įstatymų projektais siekiama:

1) sudaryti galimybes iki 2025 m. elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių (toliau – AEI) gamybos kiekį padidinti ne mažiau nei iki 5 TWh taip padidinant vietinius elektros energijos gamybos pajėgumus. Šie pakeitimai atlikti atsižvelgiant į Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. birželio 21 d. nutarimo Nr. XIII-1288 redakcija), nustatytus tikslus atsinaujinančių išteklių energetikos sektoriuje iki 2025 metų;

2) sudaryti sąlygas palaipsniui integruoti AEI elektros energijos gamintojus į rinką. Šie pakeitimai atlikti atsižvelgiant į Europos Komisijos komunikato „2014–2020 m. valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ reikalavimus;

3) sudaryti nediskriminacines sąlygas kitoms valstybėms narėms pasinaudoti AIEĮ projekte siūlomu įtvirtinti paramos mechanizmu. Šie pakeitimai atlikti atsižvelgiant į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 30 ir 110 straipsnius;

4) nutraukti pagal dabar galiojančią paramos schemą pradėtą, tačiau nebaigtą organizuoti skatinimo kvotų paskirstymo aukcioną, atsižvelgiant į tai, kad Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme nurodyta skatinimo kvota yra išnaudota, o AIEĮ projekte numatomas skirtingas, nei dabar galiojantis, paramos paskirstymas;

5) užtikrinti, kad gamintojai rezervavę elektros tinklų galias ir pralaidumus užbaigtų projektus;

6) sudaryti vienodas konkurencines sąlygas AEI gamintojams, ketinantiems dalyvauti skatinimo kvotų paskirstymo aukcione.

Taip pat pateikiama apibendrinta informacija apie Įstatymų projektais sprendžiamas problemas, siūlomas problemų sprendimo priemonės, priemonių kaštus ir įtaką elektros energijos vartotojams:

I. Sprendžiamos problemos	<p>1) šiuo metu skatinimo kvota yra išnaudota, todėl AEI plėtra su lėtėjusi, kadangi AEI gamintojai dėl sąlyginai didelių investicijų į gamybos įrenginius dar negali rinkoje konkuruoti su tradiciniais gamybos įrenginiais;</p> <p>2) parama, taikant fiksuotą tarifą skiriama tik Lietuvoje veikiantiems gamintojams, nors viešuosius interesus atitinkančių paslaugų (toliau – VIAP) lėšos, naudojamos AEI skatinimui, surenkamos ir už importuotą elektros energiją taip diskriminuojant kitų Europos Sąjungos valstybių narių elektros energijos gamintojus;</p> <p>3) pasiekus skatinimo kvotą sustabdytas skatinimo kvotų paskirstymo aukcionas (toliau – aukcionas).</p>
II. Siūlomos priemonės	<p>1) paramos schemą sudarys elektros energijos rinkos kainos priedas, elektros energijos persiuntimas pirmumo teise ir gamintojų, kurių elektrinės ne didesnės kaip 500 kW, atleidimas nuo balansavimo atsakomybės. Siekiant pasinaudoti šia skatinimo priemone privaloma dalyvauti aukcionuose;</p> <p>2) paramos paskirstyme galės dalyvauti ir Europos Sąjungos valstybių narių, su kuriomis Lietuva turi tiesiogines elektros jungtis ir su Vyriausybe ar jos įgaliota institucija yra sudarę atitinkamą susitarimą, projektai, planuojami įgyvendinti toje valstybėje narėje. Šie projektai konkuruos su Lietuvoje planuojamais įgyvendinti projektais.</p> <p>3) pagal senąją paramos schemą pradėti, tačiau nebaigtas organizuotas aukcionas nutraukiamas. Aukcionuose dalyvavę asmenys turi teisę dalyvauti naujuose aukcionuose, o atsisakius juose dalyvauti grąžinamas jų pateiktas prievolių įvykdymo užtikrinimas.</p>
III. Priemonių kaštai	<p>Tuo atveju, jeigu AEI plėtrai, siekiant 5 TWh elektros energijos gamybos kiekio, 2025 m. reikėtų valstybės paramos, prognozuojama, kad aukcionuose nustatytiems laimėtojams gali būti skiriama 151–590 mln. Eur VIAP lėšų 12 metų laikotarpiu, priklausomai nuo elektros energijos kainos elektros energijos biržoje.</p> <p>Atsižvelgiant į Vyriausybės programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, įtvirtintus tikslus, kad AEI plėtra nedidintų elektros energijos kainos elektros energijos vartotojams, parama bus paskirstoma vadovaujantis Vyriausybės patvirtintu skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraščiu. Išimtis taikoma pirmajam aukcionui, kuris bus pradėtas organizuoti vadovaujantis AIEI projekto 15 straipsnio 4–6 dalių nuostatomis.</p>
IV. Nauda visuomenei	<p>Elektros energijos gamyba iš AEI:</p> <p>1) sumažintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimus (palyginti su iškastinį kurą naudojančiomis technologijomis pagaminus papildomas 2,5 TWh elektros energijos naudojant AEI į atmosferą būtų išmesta maždaug 68 tūkst. t mažiau CO₂);</p> <p>2) būtų sukurta naujų darbo vietų, ypač atokesniuose regionuose (1 projektas sukurtų 4–5 papildomas darbo vietas projekto įgyvendinimo laikotarpiu ir 1-ą nuolatinę darbo vietą visu elektrinės eksploatavimo laikotarpiu);</p> <p>3) sumažintų importuojamos elektros energijos poreikį ir padidintų šalies energetinį saugumą.</p>

Išstatymų projektai neprieštarauja Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, ir Europos Sąjungos teisės aktams.

AIEĮ projektu įgyvendinamos 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją, iš dalies keičiančios bei vėliau panaikinančios direktyvas 2001/77/EB ir 2003/30/EB, nuostatos, todėl papildomai teikiama atitikties lentelė.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio metodikos patvirtinimo“, atliktas Įstatymų projektų teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.

Įstatymų projektai skelbiami Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS).

Įstatymų projektai 2018 m. gegužės 15 d. ir 2018 m. birželio 28 d. buvo teikti derinti suinteresuotiems subjektams. 2018 m. birželio 14 d. Energetikos ministerijoje įvyko tarpinstitucinis pasitarimas Įstatymų projektams teiktoms pastaboms aptarti.

Teiktos pastabos ir pasiūlymai buvo papildomai derinti elektroniniu paštu bei telefonu. Su Lietuvos vėjo elektrinių asociacija buvo sutarta, kad jų teikti siūlymai AIEĮ projektui (1) numatyti atskirą skatinimo tvarką pavienėms elektrinėms (2) nustatyti penkerių metų skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį bus įvertinti perkeliant atnaujintos Direktyvos dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją nuostatas. Taip pat bus ieškoma priemonių bei būdų skatinti pavienių elektrinių plėtrą. Sutarta, kad siūlymai AIEĮ projektui dėl detalesnių reikalavimų aukciono dalyviams bei laimėtojų nustatymo kriterijai bus įtvirtinti poįstatyminiuose teisės aktuose. UAB „Lietuvos energija“ sutiko su argumentais dėl AIEĮ projekte įtvirtintų skirtingų uždavinių bei jų rodiklių matavimo vienetų, didžiausios elektros energijos kainos apibrėžimo, aukciono dalyko, t. y. kas yra laimima aukciono metu. Su UAB „EPSO-G“ sutarta, kad jų teiktas siūlymas EEĮ projektu įtvirtinti laikiną elektros energijos persiuntimo nutraukimą ir ribojimą visiems elektros tinklų naudotojams bus įvertintas ateityje atliekant Elektros energetikos įstatymo pakeitimus ir suderintas su suinteresuotomis institucijomis.

Įstatymų projektai 2018 m. rugpjūčio 10 d. buvo teikti Lietuvos Respublikos Vyriausybei. 2018 m. rugpjūčio 29 d. gauta LRVK Teisės grupė išvada, kuria pateikiamos pastabos ir pasiūlymai dėl Įstatymų projektų. 2018 m. rugpjūčio 30 d. gauta Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Politikos įgyvendinimo grupės pažyma Nr. NV-2286, kuria atsižvelgiant į LRVK Teisės grupės pastabų pobūdį siūloma Įstatymų projektus grąžinti Energetikos ministerijai tobulinti. Pagal LRVK Teisės grupės pastabas pakoreguoti Įstatymų projektai suderinti darbo tvarka. Dėl dalies pastabų ir pasiūlymų AIEĮ projektui buvo susitarta pateikus argumentuotus paaiškinimus:

- išvados 25 punktas. Skatinimo kvotų paskirstymo aukcionų nuostatose nurodytos aukciono laimėtojo nustatymo procedūros, tačiau pagrindinis principas – mažiausias pageidaujamas kainos priedas – kuriuo vadovaujantis nustatomas laimėtojas, nurodytas AIEĮ projekte;
- išvados 26 punktas. AIEĮ projekto 10 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 10 dalies nuostatoje nurodomos skirtingos sąlygos, kurių nesilaikant laimėtojas išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo. Terminas, per kurį laimėtojas išbraukiamas iš aukciono laimėtojų sąrašo pagrįstas aiškinamajame rašte;
- išvados 35 punktas. AIEĮ projekto 10 straipsniu keičiamo Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 20 straipsnio 25 dalies nuostatos kalba apie leidimą plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus, o 26 dalies nuostatos – apie leidimą gaminti elektros energiją, todėl 25 dalies nuostatos papildoma 26 dalį;
- išvados 39, 43 ir 44 punktai. Siekiant nustatyti realų elektros energijos iš AEI gamybos kiekį, svarbus AIEĮ projekto nuostatų, numatančių, kad asmenys, ketinantys tęsti leidimu plėtoti elektros energijos pajėgumus reglamentuojamą veiklą, privalo pasirašyti ketinimų protokolą ir pateikti prievolių įvykdymo užtikrinimą, įsigaliojimas. Asmenims to nepadarius, leidimas plėtoti elektros energijos gamybos pajėgumus netenka galios. Tik šiuo atveju bus aiškus realus elektros energijos gamybos kiekis, kurio reikia 5 TWh elektros energijos gamybos kiekiui pasiekti.

Atitinkamai, tai leis sudaryti tikslesnį skatinimo kvotų paskirstymo tvarkaraštį. Taip pat, atsižvelgiant į tai ir į AEI tikslus, nustatytus Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijoje, pirmasis aukcionas organizuojamas AIEĮ projekto 15 straipsnio 5 dalyje nurodytais terminais;

- išvados 40 punktas. Asmenys, dalyvaujantys sustabdytame aukcione, dar nėra įgiję jokių teisių į dabar galiojančias skatinimo priemones, o aukciono sustabdymą reglamentavo tuo metu (iki 2017 spalio 30 d.) galiojusi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 13 straipsnio 5 dalies redakcija, todėl nebūtų pažeisti jų teisėti lūkesčiai ir interesai. Detalesnis pagrindimas pateiktas aiškinamajame rašte;

- išvados 43 ir 45 punktai. AIEĮ projekto 15 straipsnio 4–6 dalyse įtvirtintos nuostatos reglamentuoja tik pirmojo aukciono organizavimo sąlygas. Išimtis dėstoma siekiant reglamentuoti asmenų, siekiančių dalyvauti AIEĮ projekto 15 straipsnio 5 dalyje nurodytame aukcione, įsipareigojimus. Detalesnis paaiškinimas pateiktas aiškinamajame rašte.

- išvados 39 punktas. Šiuo metu nėra santykių, kuriuos reglamentuotų minėtos nuostatos. Detalesnis paaiškinimas pateiktas aiškinamajame rašte.

Pastaba, į kurią atsižvelgta iš dalies, pateikta derinimo pažymoje.

Dėl 1 pastabos EEĮ projektui buvo susitarta pateikus argumentuotą paaiškinimą, kad EEĮ projekto 3 straipsniu papildomu Elektros energetikos įstatymo 21¹ punkto 3 dalyje vartojama nuostata „įstatymai“ neturėtų būti detalizuojama, kadangi elektrinės statybos procesas apima daug sričių ir aplinkybių – leidimų gavimas, įmokų sumokėjimas, statybą, poveikio aplinkai ir sveikatai vertinimą ir kt., kuriuos reglamentuoja skirtingi teisės aktai. Bandant detalizuoti įstatymus gali kilti rizika, kad ne visi įstatymai būtų nurodyti.

Įstatymų projektus parengė Energetikos ministerijos Atsinaujinančių energijos išteklių skyriaus (vedėja Dovilė Almanyte, tel. 8 706 64 696, el. p. dovile.almanyte@enmin.lt) patarėja Lina Sveklaitė (tel. 8 706 64 898, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt) ir vyriausiasis specialistas Aurimas Salapėta (tel. 8 706 64 604, el. p. aurimas.salapeta@enmin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo projektas, 10 lapų.

2. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo projekto lyginamasis variantas, 16 lapų.

3. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 21, 22, 67, 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, 4 lapai.

4. Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 2, 16, 21, 22, 67, 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto lyginamasis variantas, 4 lapai.

5. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų aiškinamasis raštas, 11 lapų.

6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo ir Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 16, 67 ir 74 straipsnių pakeitimo įstatymo projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ projektas, 1 lapas.

7. Lietuvos Respublikos atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo Nr. XI-1375 1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 15, 17, 20, 20¹, 21, 42 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 63¹ straipsniu įstatymo projekto derinimo pažyma, 2 lapai.

9. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo projektui), 4 lapai.

11. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 4 lapai;

L. Sveklaite, (8 706) 64 898, el. p. lina.sveklaite@enmin.lt

ORIGINALAS NEBUS SIUNČIAMAS